

Klubi Eesti Karavan

Lugupeetud rahandusminister Mart Vörklaev
auto@fin.ee

18. August 2023

Seisukoht mootorsõidukimaksu väljatöötamiskavatsusele

MTÜ Klubi Eesti Karavan eelkäija Klubi "KARAVAN" asutati 31.10.1980 klubi Autom koosseisus. 2013 klubi reorganiseeriti 58 liikmega. Täna on liikmemaksu tasuvaid liikmeid üle 900. Esindame enamuse matkaautode ja haagissuvilate ehk karavaniomanike huve. MTÜ eesmärgiks on matkaautode ning haagissuvilate kasutamise kui elustiili propageerimine, liikmete koondamise kaudu neile seonduvate hüvede pakkumine ning ühiste eesmärkide edendamine.

MTÜ Klubi Eesti Karavan on rahvusvahelise karavanite organsatsiooni F.I.C.C. (*Fédération Internationale de Camping, Caravanning et de Autocaravaning*) liige. F.I.C.C. on maailma vanimaid karavaniliikumise ühendusi, kuhu kuulub ühtekokku 77 föderatsioonija karavaniklubi 39 riigist üle maailma. F.I.C.C. eesmärk on edendada karavanikultuuri rahvusvahelisel tasandil ning lähtuvalt karavanireisijate huvidest toetada oma liikmesühinguid. Föderatsioon korraldab igal aastal rahvusvahelisi kokkutulekuid.

Klubi Eesti Karavan korraldab üle Eesti erinevaid üritusi (kokkutulekud, seminarid jms). 2023. aasta ürituste kalendris on 6 üritust ühtekokku 1 000 karavanile ca 2 500 osalejaga, sh ca 500 last. Sellega toetame kohalikku turismisektorit ning kogukondi Eesti erinevates piirkondades.

Klubi Eesti Karavan liikmed on sõltuvad autoelamute hooldusega seotud ettevõtetest. Autoelamud vajavad spetsiifilist hooldust, tarvikuid ja varuosi, mida pakuvad uute ja vähekasutatud autoelamute müüjad. Kui esmase registreerimise maks kahandab selliste sõidukite müügiturgu, siis jääb teenuse pakkujaid vähemaks ning teenus muutub raskemini kättesaadavaks ja kallimaks.

Klubi Eesti Karavan MTÜ esitab ettepanekud autoelamute omanike ja kasutajate vaatenurgast. Autoelamuid on mootorsõidukimaksuga planeeritud sõidukitest 0,3% (3177 sõidukit). Seega mõju riigieelarve tuludele on väike. Analüüsides mootorsõidukimaksu erisusi teistes riikides, siis mõistlike erisuste kehtestamata jätmisel on laekumata muude maksudega seotud tulu vähenemine suurem kui maksust saadav tulu. Rääkimata muudest kaudsetest negatiivsetest mõjudest.

Meie kokkuvõtlikud seisukohad:

- 1. Klubi Eesti Karavan MTÜ on seisukohal, et kavandatud kujul ja eesmärkidel ei ole mootorsõidukimaksu kehtestamine põhjendatud.**

Kuna aga maksude kehtestamine on eelkõige riigi otsus, siis palume negatiivsete mõjude vähendamiseks sätestada autoelamutele järgmised erisused:

- 2. Vabastada esmase registreerimise tasust sõidukid, mille keretüüp on ELAMU (edaspidi autoelamu).**
- 3. Diferentseerida autoelamu perioodilist maksu 25%-le samasuguse auto maksumäärast, kuna sellist sõidukit ei kasutata igapäevase transpordivahendina.**
- 4. Vabastada autoelamu mootorsõiduki maksu tasumise kohustusest ajal, kui autoelamu registrikanne liiklusregistris on peatatud.**
- 5. Võimaldada mootorsõidukimaksu tasumist üksnes tegelikul kasutusperioodil ning päevatasu suurusega 1/365 aastamaksust.**

Klubi Eesti Karavan

Meie põhjendused on järgmised

1. Sõiduki autoelamuna registreerimiseks on kehtestatud ranged tingimused, mis ei võimalda autoelamuna registreerida tavalist sõiduautot ega ka M1 või N1 kategooria väikebussi. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 30.05.2018 määrusega 2018/858¹ on kehtestatud nõuded, millele peab autoelamu vastama. Määruse 2018/858 Lisa 1, osa A punkt 5.1 sätestab autoelamu kui eriotstarbelise sõiduki minimaalsed nõuded:

2.

Autoelamu on majutusvõimalusega M-kategooria sõiduk, mille varustusse kuuluvad vähemalt:

- a) istmed ja laud;
- b) magamisasemed, mis võivad olla ka istmest magamisasemeks muudetavad;
- c) toiduvalmistamise seadmed;
- d) panipaigad.

Nimetatud varustus peab olema eluruumis kindlalt kinnitatud, välja arvatud laud, mis võib olla lihtsasti eemaldatav.

Eeltoodust tulenevalt - **autoelamuna ei ole võimalik registreerida suvalist sõidukit ja seetõttu ei ole erisust võimalik kuritarvitada.**

Klubi Eesti Karavan taotleb erisusi üksnes autoelamuna registreeritud sõidukitele.

3. Eesti liiklusregistris on seisuga 31.12.2022 2844 sõidukit (31.07.2023 seisuga 3177), mille keretüüp on autoelamu. See moodustab vaid **0,3% mootorsõidukimaksuga hõivatud 998 426 sõidukist** (mootorrattad, sõiduautod ja N1 veoautod). Autoelamute registreerimine Eestis suurenes hüppeliselt aastast 2021, kui seoses liikumispääsõidukitega sai sellest sisuliselt ainus reisimise võimalus sellisel viisil, et kokkupuuted teiste inimestega oleks minimaalsed. Muutunud tingimustes on see paljudele inimestele ainsaks võimaluseks nii sise- kui väliturismiks.

4.

EESTIS ESMASE REGISTREERIMISE AASTA	SÕIDUKI VANUS EESTIS REGISTREERIMISEL						
	UUED	0 kuni 5 (sh uued)	6 kuni 10	11 kuni 15	16 kuni 20	üle 20	KOKKU
2022	173	235	24	57	58	156	530
2021	158	181	9	37	34	108	369
2020	82	91	13	24	36	89	253
2019	97	93	11	22	35	94	255
2018	80	72	8	22	25	78	205
2017	46	46	9	14	23	63	155
2016	40	36	15	15	14	52	132
2015	35	42	9	16	21	41	129
2014	10	32	12	3	15	36	98
2013	15	34	11	10	19	36	110
2012	13	24	2	6	16	33	81

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0858>

Klubi Eesti Karavan

Eestis esmarestreeritud uute ja kuni viis aastat tagasi valmistatud autoelamute osakaal on viimastel aastatel tõusnud 30%-lt ligi 50%-ni² kõigist esmarestreeritud autoelamutest ehk Eesti inimene eelistab üha uuemat autoelamut. Keskmise uue autoelamu hind oli 2022. aastal ca 80 000 eurot ning uute autoelamute müügist laekus riigieelarvesse ainuüksi käibemaksuna 2,3 miljonit eurot. Kui uue autoelamu hind tõuseb esmase registreerimise maksu kehtestamisel ca 10 000 eurot³, siis väheneb oluliselt kuni 5 aasta vanuste autoelamute müük. Oluline faktor siinjuures on ka see, et kui eraisik ostab välisriigist kasutatud autoelamu, siis erinevalt uue sõiduki ostmisest ei maksta sellelt Eestis käibemaksu. Seega kui uute autoelamute müük Eestis oluliselt langeb ja eraisikud hakkavad kasutatud autoelamuid ostma mõnest soodsamatest maksutingimustega välisriigist, jääb riigil mootorsõidukimaksu kehtestamisel saamata enamus autoelamute müügist hetkel veel saadavast käibemaksust.

KESKMINE UUE MATKAAUTO MAKSUMUS (EUR, sh KM)	AASTA	KÄIBEMAKS (uute sõidukite müügist)
80 000	2022	2 306 667
70 000	2021	1 843 333
65 000	2020	888 333
60 000	2019	970 000
57 000	2018	760 000
54 000	2017	414 000
53 000	2016	353 333
52 000	2015	303 333
52 000	2014	86 667
52 000	2013	130 000
52 000	2012	112 667

Iga registreerimata jäänud kuni 5 aasta vanune autoelamu vähendab 13 000 euro võrra käibemaksu laekumist riigieelarvesse. Esmase registreerimise maksust saadav tulu ning riigieelarvesse laekuva käibemaksu vähenemine on võrdsed, kui 2022. aastal müüdnud uue 173 autoelamu asemel väheneb müük 100-le uuele autoelamule ehk 40%. Tegelikult prognoosime, et uute autoelamute müük väheneb 70-80%⁴ ehk esmase registreerimise maks on vähemalt kaks korda väiksem kui seni oli riigieelarve tulu uute autoelamute müügist laekuva käibemaksu näol. Näiteks Taanis, kus autoelamutele esmase registreerimise maksu erisus varem puudus, oli uute autoelamute registreerimine mitu korda väiksem kui oluliselt väiksema rahvaarvuga Soomes. 2018. aastal korregeeriti Taanis esmase registreerimise maksu põhimõtet autoelamutele ning sellest ajast on uute autoelamute müük hakanud kasvama.

Kuni 5 aasta vanustele autoelamutele esmase registreerimise tasu kehtestamisel väheneb riigieelarvesse laekuv käibemaks suuremas matus kui esmase registreerimise maksust saadav tulu ehk esmase registreerimise maks vähendab riigieelarve tulusid.

5. Mootorsõidukimaks autoelamutele mõjutab otseselt vähemalt 8 000 inimest⁵, kelleks on lisaks autoelamu omanikule ka perekonnaliikmed. Autoelamu on puhkuse veetmise viis eelkõige peredele ning väga oluline alternatiiv bussi, lennuki, auto või rongiga reisimisele. Paljude inimeste jaoks ei ole üldse võimalik muude inimeste määratud graafiku järgi reisimine või vajab inimene erilisi tingimusi (lennuhirm, immuunsusvastupanuvõimega seonduvad haigused, liikumis- või vaimsed puuded vms) või erivahendeid reisi ajal. Autoelamuga reisimisel ei ole

² 2012. aastal oli neid vaid 30%, kuid 2021. aastal 49% ja 2022. aastal 44%

³ näidisarvutus kirja viimases punktis

⁴ Taani näitel maksuerisuse kehtestamine 2018. aastal suurendas uute autoelamute müüki enam kui 3-kordseks.

⁵ Klubi Eesti Karavan üritustel ja kokkutulekutel on välja kujunenud suhtarv ühe sõiduki kohta ca 2,5 inimest

Klubi Eesti Karavan

ööbimine seotud konkreetsete majutusasutustega, kuid samas on olemas oluliselt paremad hügieenitingimused kui näiteks telkimisel või lihtsalt autos magamisel. Seejuures on see oluline ka riigisisese turismi ajal.

Mootorsõidukimaks autoelamutele halvendab oluliselt erivajadustega inimeste võimalusi reisimiseks ja vaba aja veetmiseks, sh riigisiselt.

6. Autoelamul puudub tavapärane tarbimisväärtus igapäevasõitudeks ning seda ei kasutata liikluskooormuse tipptundidel. Kasutamine linnakeskkonnas on üldse harv, kuna oma suuruse tõttu on ta kohmakas ning reisiplaanides välditakse alati sellist aega ja keskkonda.

Autoelamud ei suurenda liikluskooormust linnades ega liikluse tipptundidel.

7. Autoelamu ei ole mitte kunagi pere (või ka üksiku inimese) ainuke auto, seda ei ole võimalik kasutada pere ainukese autonä. Tegemist on sihtotstarbelise ning vaid spetsiifilisel eesmärgil kasutatava sõidukiga, mis enamus ajast seisab. Autoelamut on praktiliselt võimatu soetada elektrilise ajamiga ning ka muude jõuallikate valik on üldjuhul piiratud. Üldisest autotööstuse tehnilisest arengust on autoelamud alati mõne aasta maas, mistõttu võrreldes samal aastal valmistatud uute sõidukitega on autoelamud tavaliselt nõ eelmise põlvkonna mudelid. Autoelamute puhul ei ole võimalik valikut teha mootori tüübi järgi, valiku saab teha eelkõige funktsionaalsuse järgi. Autoelamu on üldjuhul suurema tühi- ja täismassiga, kuna ta ei ole mõeldud üksnes sõitjate või kauba liigutamiseks, vaid juba kohustuslikuna on sõidukis palju elamiseks vajalikku lisavarustust.

Autoelamu ostjal puudub üldjuhul võimalus valida keskkonnale säästlikumat sõidukit, kuna sama funktsionaalsuse juures on valik piiratud.

8. Olulisim mõju planeeritaval maksueelnõul on esmarestreerimise tasu, mis tõstab soetatava autoelamu hinda keskmiselt 10 000 eurot ning mõjutab eriti uuemate autoelamute hinda. Uuemad autoelamud on aga turvalisemad, väiksemate heitmete ning parema funktsionaalsusega. Selline hinnatõus mõjutab oluliselt autoelamute turgu ning suunab uuemate sõidukite asemel vanemate sõidukite soetamisele. Eelkõige soodustab see üle 15 aasta vanuste autoelamute soetamist, kus esmarestreerimise maksu komponent on suhteliselt väiksem.

Uute autoelamute esmase registreerimise maksustamine kõrgemalt ei soodusta mitte keskkonnasäästlikumate sõidukite kasutuselevõttu, vaid hoopis vanemate ning seetõttu madalama ohutusklassi ja keskkonnanõuetega sõidukite soetamist.

9. Autoelamu sihtotstarve on reisimine, mis tähendab, et osa ajast sõidavad need autod väljaspool Eestit. Muude riikide (Taani, Holland) näitel prognoosime, et need autoelamute kasutajad, kes kasutavad autoelamut ka välismaal, hakkavad autoelamuid registreerima meie lähiriikides, kus on kehtestatud maksuerisused ning siis jääb nagunii mootorsõidukimaks laekumata. Eesti Vabariigi elanikul on teatud piirangud välisriigis registreeritud sõiduki kasutamisel Eestis, kuid kasutades välisriigis viibides teises välisriigis registreeritud sõidukit puuduvad selleks piirangud. Naaberriikidega erinevad maksud autoelamutele toovad kaasa selliste sõidukite registreerimise riikides, kus maksukooormus on madalam. Igapäevaselt kasutatavat sõiduautot on ebaseaduslik registreerida välisriigis ning see on ka järelevalve käigus avastatav, kuid harva kasutatava autoelamu suhteliselt kõrge maksukooormuse juures annab see piisava majandusliku

Klubi Eesti Karavan

efekti. Näiteks Soomes, Lätis ja Leedus puuduvad autoelamutel esmase registreerimise maksud ehk maksukoormus on oluliselt väiksem.

Naabritest kõrgem maksukoormus toob kaasa autoelamute registreerimise välisriikides, eriti esmased registreerimised, mis vähendab maksutulu.

10. Euroopas on näiteid riikidest, kus mootorsõidukimaksu osas ei ole olnud erisusi autoelamutele, näiteks Taanis ja Hollandis. Võrreldes muude Euroopa riikidega kohalik autoelamute turg Taanis kuni 2018. aastani praktiliselt puudus, sest elanikud registreerisid oma autoelamuid mujal (põhiliselt Saksamaal). Pärast maksuerisuse kehtestamist turg oluliselt elavnes (2017. aastal registreeriti ca 400 autoelamut, 2022. aastal ligi 1300 autoelamut, mis on sarnases suurusjärgus Soomega⁶). Kui puudub turg selliste sõidukite müümiseks, siis kaob ka võimalus teostada hooldust, kuna üksnes hooldusteenuse pakkumisega ei ole võimalik selles valdkonnas ettevõtet pidada. Täna on Eestis autoelamute müügile ja hooldusele spetsialiseerunud ettevõtteid ca 10 ning on ilmne, et kui uue või kuni 5 aastat vana autoelamu hinnale lisandub kuni 10 000 eurot, siis on selliste sõidukite ostjaid oluliselt vähem (langus on 70-80% Taani näitel).

Mootorsõidukimaksu kehtestamisel (eelkõige esmaregistreerimise maksu kehtestamisel) osa autoelamute müügi ja hooldamisega tegelevaid ettevõtteid lõpetab tegevuse ning **väiksem konkurents turul toob ka tarbija jaoks kaasa hinnatõusu**. See omakorda vähendab veelgi autoelamute müüki. Väheneb ka tööhõive selles valdkonnas ja sellega seoses tööjõumaksude tulu riigile samas proportsioonis uute autoelamute müügiga⁷.

11. Autoelamud on strateegilise tähendusega kriisolukordades, kuna autoelamud oma autonoomsusega võimaldavad looduskatastroofi, suurõnnetuste või ka sõjalise konflikti korral tagada suvalises kohas elamisvõimalused.
12. Autoelamud elavdavad siseturismi, sh hooajavälisel ajal, kuna võimaldavad alternatiivset majutust nii suurürituste ajal kui sellisel ajal, kui majutusasutused on suletud.
13. Autoelamud on strateegiline osa Eesti loodusturismist, kuna näiteks RMK puhkealadel puudub erivajadustega inimestele majutusvõimalus.
14. Eestis registreeritud autoelamud tutvustavad Eesti turismivõimalusi ka välisriikides, kuna sõiduki registreerimismärk on esmane päritoluriiki näitav tunnus.
15. Autoelamutest liiklusohutusele avalduvat madalamat riski tõendab liiklusõnnetuste statistika. 31.12.2022 seisuga oli kindlustuskohustusega autoelamuid Eesti Liikluskindlustuse Fondi andmetel 2513 (osa liiklusregistris registreeritud autoelamud on peatatud registrikandega, eriti talveperioodil). Hooajalist kasutamist tõendab keskmine kindlustuspäevade arv ehk 256 päeva (8,5 kuud) aastas. 2020 kuni 2022 ehk kolme aasta jooksul osales autoelamu ühtekokku 168 korral liiklusõnnetuses. Keskmiselt osales autoelamu seega 56 liiklusõnnetuses aastas. Kui võtta aluseks 2022. aasta, siis osales liiklusõnnetuses $77/2513=2,8\%$ kindlustuskohustusega

⁶ <https://www.e-c-f.com/artikel/registration-figures/>

⁷ Selles valdkonnas on tööhõive kuni 100 inimesele

Klubi Eesti Karavan

autoelamutest. LKF 2022. aasta kokkuvõtte kohaselt oli 31.12.2022 kehtiva kindlustuslepinguga sõidukeid 826300 ning 2022. aasta jooksul registreeriti 37088 kindlustusjuhtumit⁸. Seega 4,5 kindlustusjuhtumit 100 sõiduki kohta. Kui arvestada, et liiklusõnnetuses osaleb üldjuhul 2 sõidukit, siis osales 2022. aastal liikluskindlustuse kindlustusjuhtumites ca 74000 sõidukit ehk ca 9% Eestis kindlustatud sõidukitest.

Küsimus	M ja N kategooria 2020	M ja N kategooria 2021	M ja N kategooria 2022
ELAMU osalusel liiklusõnnetuste arv (kokku nii põhjustaja kui kahju saajana)	43	54	71
Mitmel korral oli ELAMU kahju põhjustaja?	31	35	52
Milline oli keskmine ELAMU tekitatud kahju suurus?	1697	1763	1933
Kindlustamisele kuuluvate ELAMUte arv liiklusregistri andmete põhjal 31. detsembri seisuga	1703	2049	2513
Vähemalt ühel päeval kindlustatud ELAMUte arv	1899	2231	2687
Kindlustatud ELAMUte keskmine kindlustuspäevade arv kalendriaastas	243	250	256
Kõigi kindlustuskohustusega sõidukite üldarv 31.12 seisuga	871473	897232	924124

Tavasõidukid osalevad seega liiklusõnnetustes enam kui kolm korda sagedamini kui autoelamud.

16. Ca 90% Eestis kasutatavatest autoelamutest on ehitatud kahe Euroopas tuntud autotootja šassiidele. Enim levinud on Fiat Ducato šassiile ehitatud autoelamud, arvukuselt teisel kohal on Mercedes-Benz Sprinteri šassiile ehitatud autoelamud. Planeeritava mootorsõidukimaksu suuruse näiteks toome kahe praktiliselt uue Eestis registreeritud autoelamu baasil tehtud arvutused:

Fiat Ducato baasil autoelamu registreerimismärgiga 086NVM

Täida valged lahtrid!			Ettepanekud: auto@fin.ee		
SÕIDUKI PARAMEETRID			13a vana	uus	
Tühimass	2948	kg	Reg.maks, €	2656	8714 LAI
co2 heide	296	g/km	Aastamaks, €	84	221 LAI
Võimsus	103	kW	Reg.maks, €	1543	4740 KITSAS
Vanus	13	a	Aastamaks, €	154	474 KITSAS

Mercedes-Benz Sprinter baasil autoelamu registreerimismärgiga 169JWT

Täida valged lahtrid!			Ettepanekud: auto@fin.ee		
SÕIDUKI PARAMEETRID			13a vana	uus	
Tühimass	3156	kg	Reg.maks, €	3153	10489 LAI
co2 heide	352	g/km	Aastamaks, €	92	250 LAI
Võimsus	125	kW	Reg.maks, €	1778	5580 KITSAS
Vanus	13	a	Aastamaks, €	178	558 KITSAS

Palume arvestada meie ettepanekutega ja kaasata meid huvigrupina ka edasises menetluses

Lugupidamisega

Sergei Vahnitski
Juhatuse liige

⁸ https://www.lkf.ee/sites/default/files/LKmajandustulemuste_kvarteesitlus_2022_4Q_0.pdf?121